

روایت جالب «چهارشنبه سوری» و شکستن کوزه غم

یک پژوهشگر تاریخ بیان کرد: آتش در ایران باستان یک نماد مهم و مقدس بود که به یکی از نشانه‌های خداوند تبدیل شد و افراد مراسمی را با توجه به بزرگداشت این نماد برگزار می‌کردند که یکی از آن‌ها چهارشنبه سوری می‌باشد.

به گزارش سایت خبری پرسون، علی صفرنژاد در خصوص تاریخچه جشن چهارشنبه سوری، اظهار کرد: در ایران باستان از زمانی که انسان به آتش دست پیدا کرد تحول بسیار زیاد و بنیادینی در زندگی بشر اولیه به وجود آمد و به این دلیل آتش باعث گرمی و روشنایی بخش در تاریکی‌ها است. همچنین آتش باعث شد تا انسان‌ها از خام‌خواری به سمت مواد غذایی پخته روی آورند و این امر منجر به انقلاب عظیمی در زندگی بشر شد.

وی با بیان اینکه آتش در ایران باستان به یک نماد مهم و مقدس به عنوان یکی از نشانه‌های خداوند تبدیل شد، افزود: افراد مراسمی را با توجه به بزرگداشت این نماد برگزار می‌کردند که یکی از آن‌ها چهارشنبه سوری است. کلمه «سور» به معنای سرخ و چهارشنبه سوری به معنای چهارشنبه سرخ رنگ و به نوعی چهارشنبه‌ای که سرخ رنگ می‌شود، است.

این پژوهشگر تاریخ بیان کرد: در اسطوره‌های ایران داستانی وجود دارد که سیاوش یکی از پهلوانان اسطوره ایران که مظلومانه‌ترین چهره‌های شاهنامه به شمار می‌رود. سودابه نامادری سیاوش به او دل می‌بندد و عاشق سیاوش می‌شود، اما سیاوش نمی‌پذیرد و این مسئله باعث می‌شود تا سودابه به سیاوش تهمت بزند. زمانی که این خبر به گوش کیکاووس پدر سیاوش رسید و بلافاصله دستور اعدام سیاوش را اعلام کرد.

وی ادامه داد: برای اینکه سیاوش به پدرش ثابت کند که بی‌گناه است به او می‌گوید که حاضرم از داخل ۷ تونل آتش عبور کنم و کیکاووس قبول می‌کند و سیاوش سوار بر اسب از داخل آتش عبور می‌کند و در نهایت سالم بیرون می‌آید. این اتفاق در آخرین سه‌شنبه سال رخ می‌دهد و زمانی که سیاوش سالم از آتش بیرون می‌آید تصمیم می‌گیرند که به این دلیل چهارشنبه را جشن بگیرند و این‌گونه است که جشن چهارشنبه سوری میان مردم نیز رایج می‌شود.

صفرنژاد تصریح کرد: مردم در این روز برای دفع شر و بلا و برآورده شدن آرزوهایشان مراسمی را برگزار می‌کنند که ریشه‌اش به قرن‌ها پیش باز می‌گردد. افراد در گوشه و کنار کوی و برزن آتش‌های بزرگ می‌افروزند و از روی آن می‌پرند و شعر «سرخي تو از من، زردی من از تو» را می‌خوانند.

وی با اشاره به اینکه یکی دیگر از مراسمی که در چهارشنبه سوری انجام می‌شود قاشق‌زنی است، عنوان کرد: دختران و پسران جوان چادری بر سر می‌کردند تا شناخته نشوند و درب خانه همسایه‌ها را می‌زدند و یک کاسه با قاشقی که به همراه داشتند به هم ضربه می‌زدند تا همسایه‌ها به آن‌ها آجیل، شیرینی، شکلات و حتی پول بدهند. قاشق‌زنی شاید از این مورد نشأت گرفته که روح درگذشتگان به دنیای زندگان بازمی‌گردد و بازماندگان هم برای یادبود و برکت زندگی به آن ارواح هدیه‌ای می‌دهند.

این پژوهشگر تاریخ خاطرنشان کرد: یکی دیگر از مراسمی که در چهارشنبه سوری اجرا می‌شود فال گوش ایستادن بود؛ دختران جوانی که قصد ازدواج داشتند سرکوپه‌ای می‌ایستادند و صدای آن رهگذرانی که عبور می‌کردند را گوش می‌دادند و سخن آن‌ها را برای آینده خود و بخت‌گشایی به فال نیک می‌گرفتند.

وی افزود: آجیل مشکل‌گشا نیز در روز چهارشنبه سوری جزو مراسم‌های این روز بود و پس از اینکه آتش افروزی انجام می‌شد اهل خانواده جمع می‌شدند و آخرین دانه‌های گیاهی مانند تخم هندوانه، کدو، پسته، بادام، فندق، نخود و گندم که از ذخیره زمستان برای‌شان باقی مانده بود روی آتش تفت داده و با افزودن کمی نمک بوداده می‌کردند و معتقد بودند که هر کس از این آجیل‌ها بخورد دیگر نسبت به افراد مهربان‌تر شده و کینه و رشک از دل فرد دور می‌شود.

صفرنژاد اضافه کرد: غیر از این مراسم در شب چهارشنبه سوری گرفتن فال حافظ نیز مرسوم بود و این کار را به این نشانه انجام می‌دادند که آینده خود را پیش‌بینی کنند که در سال جدید چه آینده‌ای پیش روی آن‌هاست.

این پژوهشگر تاریخ بیان کرد: یکی دیگر از مراسمی که در چهارشنبه سوری انجام می‌شود شکستن کوزه غم است به این ترتیب که یکی از آن کوزه‌های قدیمی که در خانه داشتند مقداری ذغال که نشانه سیاهی و غم است به همراه نمک که نشانه شورچشمی بود می‌ریختند و سکه کم ارزشی را هم داخل کوزه می‌انداختند و آن را بین اهالی خانواده دست به دست می‌کردند و پس از رقص و پایکوبی از بالای پشت‌بام به زمین می‌انداختند تا با شکستن آن از تمام غم‌ها و ناراحتی‌های سال گذشته خداحافظی می‌کردند تا در سال جدید از سیاهی، فقر و اندوه دور باشند.